
ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

31

ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

31

UNIwersytet MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

KOMISJA ETNOLINGWISTYCZNA
PRZY MIĘDZYNARODOWYM KOMITECIE SŁAWISTÓW

SEKCJA ETNOLINGWISTYCZNA KOMITETU JĘZYKOZNAWSTWA PAN

Redaktor honorowy
JERZY BARTMIŃSKI

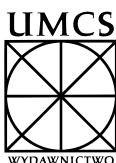
Redaktor naczelny
STANISŁAWA NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA

Zastępca redaktora naczelnego
ADAM GŁAZ

Sekretarz
MARTA NOWOSAD-BAKALARCZYK

Kolegium redakcyjne
JAN ADAMOWSKI, FELIKS CZYŻEWSKI, IRINA LAPPO, ROMAN LEWICKI,
ANNA PAJDZIŃSKA, JOANNA SZADURA, SEBASTIAN WASIUTA, ANETA WYSOCKA

Rada naukowa
DEJAN AJDAČIĆ (KIJOWSKI UNIwersytet NARODOWY)
ELENA BEREZOVIČ (URALSKI UNIwersytet FEDERALNY, EKATERINBURG)
WOJCIECH CHLEBDA (UNIwersytet OPOLSKI)
ALOYZAS GUDAVIČIUS (UNIwersytet SZAWELSKI)
ALEKSEJ JUDIN (UNIwersytet W GENT)
JACEK MICHAEL MIKOŚ (UNIVERSITY OF WISCONSIN, MILWAUKEE)
SVETLANA TOLSTAJA (ROSYJSKA AKADEMIA NAUK, MOSKWA)
ZUZANA PROFANTOVÁ (SLOVENSKÁ AKADÉMIA VIED, BRATYSŁAWA)
HANNA POPOWSKA-TABORSKA (POLSKA AKADEMIA NAUK, WARSZAWA)
ANNA WIERZBICKA (AUSTRALIJSKI UNIwersytet NARODOWY, CANBERRA)
KRZYSZTOF WROCLAWSKI (POLSKA AKADEMIA NAUK, WARSZAWA)

ETNOLINGWISTYKA

PROBLEMY JĘZYKA I KULTURY

31

Lublin 2019

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej

MACIEJ ABRAMOWICZ (Uniwersytet Warszawski), DEJAN AJDAČIĆ (Kijowski Uniwersytet Narodowy), JOLANTA ANTAS (Uniwersytet Jagielloński), NIKOLAJ ANTROPOV (Narodowa Akademia Nauk Białorusi), ARKADIUSZ BAGŁAJEWSKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), ELENA BEREZOVIČ (Uralski Uniwersytet Federalny, Ekaterinburg), ENRIQUE BERNÁRDEZ (Universidad Complutense de Madrid), MAŁGORZATA BROŻYNA (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), DOROTA BRZOZOWSKA (Uniwersytet Opolski), ZUZANNA BUŁAT SILVA (Uniwersytet Wrocławski), WOJCIECH CHLEBDA (Uniwersytet Opolski), PIOTR CHRUSZCZEWSKI (Uniwersytet Wrocławski), WALDEMAR CZACHUR (Uniwersytet Warszawski), MACIEJ CZERWIŃSKI (Uniwersytet Jagielloński), DAVID DANAHER (University of Wisconsin-Madison), ANNA DĄBROWSKA (Uniwersytet Wrocławski), ANNA DUNIN-DUDKOWSKA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), ANDRZEJ DYSZAK (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), DOROTA FILAR (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), LUBOV FROLAK (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), IZABELA GATKOWSKA (Uniwersytet Jagielloński), ROMAN GAWARKIEWICZ (Uniwersytet Szczeciński), EWA GELLER (Uniwersytet Warszawski), CLIFF GODDARD (Griffith University, Nathan), ALOYZAS GUDAVIČIUS (Uniwersytet Szawelski), MARIOLA JAKUBOWICZ (Polska Akademia Nauk, Warszawa), ALEKSEJ JUDIN (Uniwersytet w Gent), JAN KAJFOSZ (Uniwersytet Śląski), HENRYK KARDELA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), MAŁGORZATA KARWATOWSKA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), KATARZYNA KŁOSIŃSKA (Uniwersytet Warszawski), EWA KOŁODZIEJEK (Uniwersytet Szczeciński), ILONA KOUTNY (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), JOLANTA KOWALEWSKA-DĄBROWSKA (Uniwersytet Gdański), ALLA KOZHINOWA (Białoruski Uniwersytet Państwowy, Mińsk), ANNA KRZYŻANOWSKA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), HALINA KUREK (Uniwersytet Jagielloński), CARSTEN LEVISEN (Roskilde University, Denmark), BARBARA LEWANDOWSKA-TOMASZCZYK (Uniwersytet Łódzki), AGNIESZKA LIBURA (Uniwersytet Wrocławski), BRONISŁAWA LIGARA (Uniwersytet Jagielloński), PRZEMYSŁAW ŁOZOWSKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), JOLANTA MAĆKIEWICZ (Uniwersytet Gdański), MARZENA MARCZEWSKA (Uniwersytet Jana Kochanowskiego), SVETLANA MARTINEK (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki), EWA MASŁOWSKA (Polska Akademia Nauk, Warszawa), KATIA MICHAJŁOWA (Bulgarska Akademia Nauk, Sofia), AGNIESZKA MIKOŁAJCZUK (Uniwersytet Warszawski), ALICJA NAGÓRKO (Humboldt-Universität zu Berlin), ALEKSANDRA NIEWIARA (Uniwersytet Śląski w Katowicach), IWONA NOWAKOWSKA-KEMPNA (Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie), KAZIMIERZ OŻÓG (Uniwersytet Rzeszowski), NINA PAWLAK (Uniwersytet Warszawski), DOROTA PAZIO-WLAZŁOWSKA (Polska Akademia Nauk, Warszawa), HALINA PELCOWA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), ELIZA PIECIUL-KARMIŃSKA (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), HANNA POPOWSKA-TABORSKA (Polska Akademia Nauk, Warszawa), SERHIY POTAPENKO (Nizhyn University, Ukraine), MACIEJ RAK (Uniwersytet Jagielloński), BARBARA RODZIEWICZ (Uniwersytet Szczeciński), ELENA RUDENKA (Białoruski Uniwersytet Państwowy), IRINA SEDAKOVA (Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa), KATARZYNA SMYK (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), PIOTR SOBOTKA (Instytut Sławiastyki PAN, Warszawa), URSZULA SOKÓLSKA (Uniwersytet w Białymstoku), PETAR SOTIROV (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), VASYL STARCO (Lesya Ukrainka Eastern European National University), ELŻBIETA TABAKOWSKA (Uniwersytet Jagielloński), SVETLANA TOLSTAJA (Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa), ANDRZEJ SZOSTEK (Katolicki Uniwersytet Lubelski), ANNA TYRPA (Polska Akademia Nauk, Kraków), JAMES W. UNDERHILL (Université de Rouen), MARINA VALENTSOVA (Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa), IRENA VAŇKOVÁ (Uniwersytet Karola w Pradze), JACEK WARCHALA (Uniwersytet Śląski w Katowicach), KRYSZYNA WASZAKOWA (Uniwersytet Warszawski), ANNA WIERZBICKA (Australian National University), MARTA WÓJCICKA (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), WŁODZIMIERZ WYSOCZAŃSKI (Uniwersytet Wrocławski), ANNA ZIELIŃSKA (Instytut Sławiastyki PAN, Warszawa), JÖRG ZINKEN (Institut für Deutsche Sprache, Mannheim), HANNA MAGDALENA ZOWCZAK (Uniwersytet Warszawski), JERZY ŻMUDZKI (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), KONRAD ŻYŚKO (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), BEATA ŻYWICKA (Państwowa Wyższa Szkoła Wschodnioeuropejska w Przemysłu)

Redakcja wydawnicza
STANISŁAWA NIEBRZEGOWSKA-BARTMIŃSKA
MARTA NOWOSAD-BAKALARCZYK

Projekt okładki i stron tytułowych
JERZY DURAKIEWICZ

Skład
ARTUR DROZDOWSKI

Wersja elektroniczna dostępna na stronie: journals.umcs.pl/et

© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2019

ISSN 0860-8032
e-ISSN 2449-8335

Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej
ul. Idziego Radziszewskiego 11, 20-031 Lublin
tel. 81 537 53 04
www.wydawnictwo.umcs.eu
e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl

Dział Handlowy
tel./faks 81 537 53 02
Księgarnia internetowa: www.wydawnictwo.umcs.eu
e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Druk i oprawa
„Elpil”, ul. Artyleryjska 11, 08-110 Siedlce

SPIS TREŚCI

I. ROZPRAWY I ANALIZY

1. Jerzy Bartmiński (Lublin, UMCS), Tradycja i pamięć językowa uśpiona, pielęgnowana i ożywiana. Pytania o źródła polskiej tożsamości kulturowej..... 7
2. Светлана Михайловна Толстая (Moskwa, РАН), Этимологическая память слова 21
3. Алла Кожина (Минск, БГУ), Внутренняя форма слова и ее реализация в древних славянских текстах..... 27
4. Ирина Александровна Седакова (Moskwa, РАН), Память народно-культурной традиции в современном ритуальном дискурсе 41
5. Wojciech Chlebda (Uniwersytet Opolski), Jak historia odkłada się w pamięci, jak pamięć odkłada się w języku..... 55
- *
6. Henryk Kardela (Lublin, UMCS), Anna Kędra Kardela (Lublin, UMCS), *The speaking subject in Jerzy Bartmiński's Linguistic Worldview Program: A Cognitive Grammar perspective* 73
7. Ewa Boksa (Kielce, Uniwersytet Jana Kochanowskiego), Multimodalność komunikacji międzyludzkiej..... 87
8. Marta Nowosad-Bakalarczyk (Lublin, UMCS), O wykładnikach miary w polszczyźnie..... 101
9. Dimka Savova (Uniwersytet Sofijski im. św. Klemensa Ochrydzkiego), O pewnym typie konstrukcji deagentywnych w językach polskim, rosyjskim i bułgarskim (perspektywa etnoskładniowa) 121
10. Ewa Hrycyna (Olsztyn, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski), Ludowe nazwy ziół w polskim językowym obrazie świata 133
- *
11. Aleksander Kacprzak (Poznań, UAM), Andrzej Szubert (Poznań, UAM), Językowe obrazy PRZYJAŹNI w języku duńskim 147
12. Arkadiusz Koselak-Maréchal (Centre Hospitalier du Rouvray), James Underhill (Université de Rouen), Koncept *SANTÉ* w języku francuskim..... 165
13. Joanna Kubaszczyk (Poznań, UAM), Językowy obraz świata zdehumanizowanego: na przykładzie obrazu chorych umysłowo w powieści Elfriede Jelinek *Die Klavierspielerin* i jej przekładzie na język polski autorstwa Ryszarda Turczyzna . 191
- *
14. Justyna Winiarska (Kraków, UJ), Żart jako próba przelamywania stereotypu niepełnosprawności 211
15. Sebastian Wasiuta (Lublin, UMCS), Dwa sposoby wartościowania *BABY* w przysłowiu *Gdzie diabeł nie może, tam babę pośle* 227
16. Monika Łaszkiwicz (Lublin, UMCS), Pamięć historii w stereotypach etnicznych (na przykładach Tatarów, Kozaków, Szwedów i Turków) 237

17. Laura Polkowska (Warszawa, UKSW), Stereotyp warszawiaka we współczesnym języku polskim 257
18. Andrzej S. Dyszak (Bydgoszcz, UKW), Codzienny język mieszkańców Bydgoszczy zapisany w tekstach literackich 277

II. RECENZJE

19. Adam Głaz, Słowa-klucze ujęte w Naturalny Metajęzyk Semantyczny: Carsten Levisen i Sophia Waters (ed.), *Cultural Keywords in Discourse*, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2017, s. ix + 249. ISBN: 978 90 272 5682 9 (twarda oprawa), 978 90 272 6547 0 (e-book). Cena: 95,00 EUR 293
20. Marta Nowosad-Bakalarczyk, Badania etnolingwistyczne a przekład poezji: Agnieszka Gicala, *Przekładanie obrazu świata. Językowy obraz świata w przekładzie artystycznym*, Kraków: Universitas, 2018, 225 s. 298
21. Agnieszka Mierzwińska-Hajnos, Językoznawstwo kognitywne w służbie słowotwórstwa współczesnej polszczyzny: Krystyna Waszakowa, *Kognitywno-komunikacyjne aspekty słowotwórstwa. Wybrane zagadnienia opisu derywacji w języku polskim*, Warszawa: Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, 2017, 230 s. 303
22. Piotr Krzyżanowski, O liczeniu, mierzeniu i ocenianiu ilości – we współczesnej polszczyźnie: Marta Nowosad-Bakalarczyk, *Kategoria ilości i jej wykładniki we współczesnej polszczyźnie*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2018, 360 s. 309
23. Piotr Krzyżanowski, Opisać czas: Joanna Szadura, *Czas jako kategoria językowo-kulturowa w polszczyźnie*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2017, 438 s. 313
24. Sebastian Wasiuta, Od idei niepodległościowych do prostackiej propagandy. Monografia języka polskiej lewicy: Irena Kamińska-Szmaj, *Język polskiej lewicy. Od Wielkiego Proletariatu do końca PRL*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2017, 220 s. 318
25. Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska, Swoi, inni i obcy w lemkowych narracjach tożsamościowych: Małgorzata Misiak, *Między Popradem a Oslawą. Tożsamość kulturowo-językowa Łemków w ujęciu etnolingwistycznym*, Wrocław: Wydawnictwo „Profil” 2018, 272 s. 322

III. Z ŻYCIA NAUKOWEGO

26. Jerzy Bartmiński, Mowa z okazji jubileuszu Profesora Jana Adamowskiego..... 329
27. Алла Кожинова, Отчет о XVI Международном конгрессе славистов..... 334
28. Joanna Szadura, Z prac Sekcji Etnolingwistycznej Komitetu Językoznawstwa PAN i Komisji Etnolingwistycznej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów (1 VI 2018 – 1 VI 2019) 338
29. Trzydzieści lat minęło. Komunikat ustępującego redaktora naczelnego „Etnolingwistyki” 342

IV. NOTY O KSIĄŻKACH

V. KSIĄŻKI I CZASOPISMA NADEŚLANE

VI. NOTY O AUTORACH